

Fejlesztő neve:

MAUL BORBÁLA

MA szak: magyartanár

Kurzus: irodalom-módszertan

Tanóra / modul címe:

A PORTFÓLIÓ MINT TANULÁSI FOLYAMAT

1. Az óra tartalma – A tanulási téma bemutatása:

A portfólió mint az egyéni tanulás egyik formája ma már általánosan ismert a pedagógiai szakirodalomban és – remélhetőleg – része a mindennapi iskolai gyakorlatnak is. Ebben a modulban azt szeretném bemutatni, hogy a portfóliós tanítási-tanulási folyamatok hogyan építhetők egymásra a középiskola négy évfolyamán. Ugyanakkor hangsúlyosnak tartom azt is, hogy a hallgatók megtapasztalják, mennyiben segíti a módszer a metakognitív készségek kialakítását. Azokat a kompetenciákat, amelyek segítségével a diákok egyre inkább autonóm tanulónak válnak, és felelősséget éreznek saját tanulási folyamatukért.

2. Fejlesztendő tanári kompetenciák:

a. Általános kompetenciák

A tanári kulcskompetenciák szerint a tanár szakmai felkészültsége birtokában hivatásának gyakorlása során alkalmas: **(15/2006. (IV. 3.) OM rendelet az alap- és mesterképzési szakok képzési és kimeneti követelményeiről)**

- a tanulói személyiség fejlesztésére**
- tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítésére, fejlesztésére**
- a pedagógiai folyamat tervezésére**
- a szaktudományi tudás felhasználásával a tanulók műveltségének, készségeinek és képességeinek fejlesztésére**
- az egész életen át tartó tanulást megalapozó kompetenciák hatékony fejlesztésére**
- a tanulási folyamat szervezésére és irányítására**
- a pedagógiai értékelés változatos eszközeinek alkalmazására**
- szakmai együttműködésre és kommunikációra**
- szakmai fejlődésben elkötelezettségre, önművelésre**

b. Magyartanári kompetenciák (PTE magyartanári MA tanterve alapján)

A magyartanár képes

1. az irodalomtudomány és a nyelvtudomány korszerű iskoláinak, elméleteinek gyakorlatba való átültetésére, a tanítás folyamataiban való felhasználására
2. a korszerű elméletekhez kapcsolódó értelmezési-elemzési-létrehozási-közzételteti stratégiáknak, módszereknek és eljárásoknak a tanulási folyamatokban való működtetésére, az aktív tanulói felhasználás megtanítására
3. a tanulók korszerű történelmi érzékének fejlesztésére, alakítására
4. a kortárs kultúra közvetítésére, jelenségeinek a tanulási folyamatban való feldolgozására
5. a magyar nyelv és irodalom és más műveltségterületek tartalmainak tanulói tevékenységben való összekapcsolására
6. az irodalom, az irodalmi folyamat nyelvi-materiális, formai-poétikai és szociológiai-pszichológiai komponenseinek, vonatkozásainak feltárására
7. a tanulók szövegértési-szövegalkotási-érvelési kompetenciáinak differenciált fejlesztésére különböző műfajokban és kommunikációs helyzetekben
8. a tanulóknak az anyanyelvhez és az irodalomhoz kapcsolódó kulturális, szociális és személyes kompetenciáinak fejlesztésére, beállítódásuk befolyásolására
9. a magyartanítás taneszközeinek kritikai elemzésére.

3. Előfeltételek / előfeltétel tudás:

Az ellenőrzés – értékelés fogalmának ismerete, a portfóliónak mint egyéni tanulási-tanítási folyamatnak ismerete, a kooperatív munkaformák és interaktív-reflektív tanulási technikák ismerete.

4. Eszközanyag:

A kész portfóliók fénymásolatai, csomagolópapír, filcek, tábla, kréta vagy táblafilc.

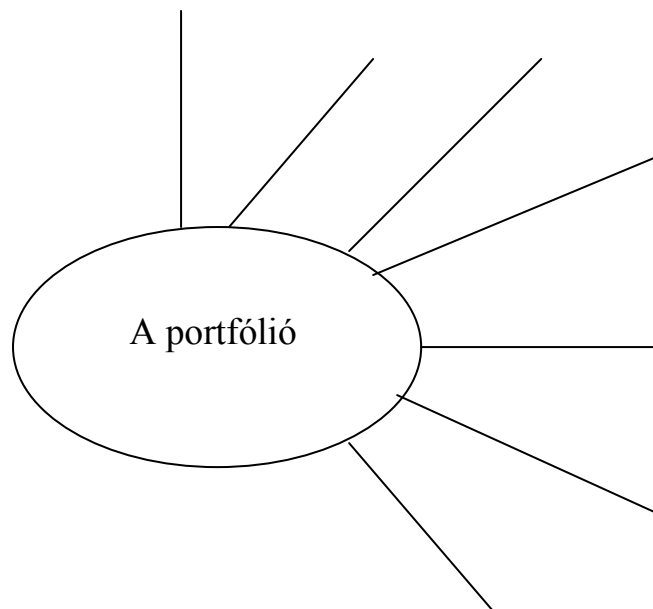

5. Szakmódszertani óravázlat:

R

1. 📁 A tanulói portfólió

Gyűjtsék össze pókhálóábrában mindazt, amit az iskolai portfólióról tudnak!

2. 🌱 A portfólió mint értékelési módszer

- 2.1. T-táblázatban foglaljuk össze mindazt, amit az ellenőrzésről és az értékelésről tudunk!
- 2.2. Alkossuk meg a két fogalom definícióját!
- 2.3. Helyezzük el valamelyikbe a portfóliót, és indokoljuk a döntést!

ellenőrzés

értékelés

J

3. 🧑🏫 Portfólió a 9. évfolyamon

3.1. Gyűjtsék össze, hogy a Biblia I. portfólió megoldásához hány szövegműfajt kell ismerniük a tanulóknak!

Biblia I. portfólió

- Különböző műfajú, fél-egy oldalas terjedelmű tanulói írások és/vagy saját alkotások gyűjteménye

Kötelező dokumentumok	Választható dokumentumok
-----------------------	--------------------------

<p>Párbeszéd vagy belső monológ írása az Ábrahám-Izsák történethez Útban Mórijjá felé címmel</p> <p>Jónás ninivei prédikációja (TK. 187/2.)</p> <p>Jézus egy csodatételének rövid összefoglalása (szövegtömörítés)</p> <p>Két azonos témájú, különböző művésztől vagy korból származó képzőművészeti alkotás összehasonlítása</p> <p>vagy egy képzőművészeti alkotás és az adott bibliai szöveghely összehasonlítása</p> <p>A hozzám legközelebb álló bibliai hős (TK. 204/2. – esszé)</p>	<p>Összehasonlító táblázat készítése: az ember teremtése a görög és a zsidó/keresztény mitológiában</p> <p>Bibliai motívumok, szólások eredetének megkeresése, a vonatkozó történet rövid összefoglalása. pl.</p> <ul style="list-style-type: none"> - eladni vmit egy tál lencséért - eladni vmit/vkit 20/30 ezüstért - arra sem méltó vki, hogy a saruszíját megoldja - 7 bő esztendő/ 7 szűk esztendő - a sziklából vizet fakasztani <p>Történetpiramis készítése egy ósz-i történethez. pl.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sámson és Delila - Dávid és Góliát - József és Benjámin <p>Az ósz-i és az újsz-i húsvét összehasonlítása (összehasonlító táblázat készítése)</p> <p>Egy szabadon választott zsoltár elemzése</p> <p>A magyar irodalom legnevesebb zsoltárfordítói és zsoltárköltői (TK. 183/3. – kutatási eredmény ismertetése)</p> <p>A tízparancsolat értelmezése kettéosztott naplóval (TK. 180/4.)</p> <p>Egy Pákolitz-vers értelmezése (TK. 195/4.)</p> <p>A Godspell c. film elejének értelmezése (TK. 195/2.)</p> <p>Illusztráció készítése a Jónás könyvéhez vagy a Jelenések könyvének egy részletéhez</p>
---	--

Az értékelés szempontjai:

- a beadott dokumentumok bizonyítják, hogy a tanuló elemi tájékozottságra tett szert a Biblia világában
- a tanulói dosszié a megadott dokumentumtípusoknak megfelelő **8 tanulói munkát** tartalmaz a következők szerint:
  - 3 db a kötelezően elkészített munkákból
  - 3 db szövegmű a választható dokumentumokból
  - 1 db saját készítésű illusztráció
  - 1 db záró esszé: ebben a tanuló visszatekint a teljes munkafolyamatra, összefoglalja tanulási

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K A P O S V Á R I
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

tapasztalatait, indokolja választásait, bemutatja tanulási folyamatának eredményeit és problémáit

- a beadott dokumentumok megfelelnek az értékelési szempontoknak
- a dokumentumok hitelesek (dátum, források megjelölése)
- a dosszié esztétikus, rendezett, jól szerkesztett, megfelel a formai és nyelvi követelményeknek

3.2. Hasonlítsák össze szemponttáblázat segítségével a Biblia I. és a Biblia II. portfóliót!
Keressenek szempontokat az összehasonlításhoz, és jellemezzék a Biblia II.-t!

Biblia II.

Portfólió a 9. F osztálynak (Biblia – A tékozló fiúról szóló példázat)

- Különböző műfajú, fél-egy oldalas terjedelmű tanulói írások és/vagy saját alkotások gyűjteménye

Kötelező dokumentumok	Választható dokumentumok
-----------------------	--------------------------

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

<ul style="list-style-type: none"> • A választott bibliai történet/téma rövid, néhány mondatos összefoglalása (a bibliai szöveghely pontos megadása és szövegtömörítés). • Parafrázis készítése (egy ismert műalkotásból kiindulva; egyéni értelmezés, sajátos átdolgozás). • Összehasonlító elemzés készítése (6-8 mondatban) A tékozló fiú történetéből és az egyik, közösen olvasott és csoportban értelmezett átiratából. • Záró esszé. 	<p>10 tételes bibliográfia készítése képzőművészeti alkotásokból a választott történethez/témához (esetleg a másolatok mellékelése).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stílusátírás (a választott téma, ismert műalkotás másik művészettörténeti stílusban való megjelenítése). vagy <p>Fénymásoló-art (az ismert műalkotás fénymásolatából kiindulva, annak átalakításával, átszínezésével, vágásával, kiegészítésével létrehozott új mű). vagy</p> <p>Kortárs környezetbe/kontextusba/helyzetbe való átírása, áthelyezése a bibliai jelenetnek.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A tékozló fiú történetéhez <p>párbeszéd írása (az apa-kisebbik fiú vagy a két testvér között), vagy</p> <p>a történet folytatásának/befejezésének megírása.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A Pilinszky-idézet körbeírása (fagocitátum): <p>„Valamennyien tékozló fiúk vagyunk azzal a különbséggel, hogy egyesek az atyai háztól eltávolodó, míg mások már a visszavezető úton járnak.” vagy</p> <p>Képleírás (Rembrandt: <i>A tékozló fiú hazatérése (1668-1669 körül)</i>); vagy</p> <p><i>Ferenczy Károly: A tékozló fiú hazatérése;</i> vagy <i>Ilyés Márta: A tékozló fiú hazatérése</i></p>
--	--

Az értékelés szempontjai:

- a beadott dokumentumok bizonyítják, hogy a tanuló elemi tájékozottságra tett szert a Biblia világában;
- a tanulói dosszié a megadott dokumentumtípusoknak megfelelő (min.) **7 tanulói munkát** tartalmaz a következők szerint:
a 4 kötelező dokumentum

és egy-egy munka a • megjelölt választható feladattípusokból;

(A záróösszében a tanuló visszatekint a teljes munkafolyamatra, összefoglalja tanulási/alkotói tapasztalatait, indokolja választásait, bemutatja a portfólió készítési folyamatának eredményeit és problémáit.)

- a dokumentumok hitelesek (dátum, források megjelölése);
- a saját maga által készített dosszié/mappa esztétikus, rendezett;
- az írásbeli szövegműfajok megfelelnek a formai és nyelvi követelményeknek.

Beadási határidő: 2010. május 12.

3.3. A portfóliós munkafolyamat ismertetése

4. 🌸 Portfólió a 10. évfolyamon

4.1. Az időbeosztás és a feladatkövetés bemutatása a portfóliós munkafolyamatban

Az európai romantika irodalma – portfólió

- Különböző műfajú, **egy oldalnyi** terjedelmű tanulói írások és/vagy saját alkotások gyűjteménye

Kötelező dokumentumok	Választható dokumentumok
<p>Foglald össze az Anyegin c. verses regény történetét az általad választott szereplő nézőpontjából!</p> <p>Hasonlítsd össze Anyegint és Lenszkijt, Tatjánát és Olgát!</p> <p>Hasonlítsd össze Tatjana és Anyegin levelét!</p> <p>Készíts könyvborítót az Anyegin új kiadásához!</p> <p>Írj rövid esszét arról, hogy számodra mit jelent a szabadság fogalma! (P.B.Shelley: Óda a nyugati szélhez)</p> <p>Értelmezd „A Szép: igaz s az Igaz: szép!” belátást egy esszében! (J. Keats: Óda egy görög vázához)</p>	<p>W. Wordsworth: Táncoló tűzliliomok – A természeti élmény leírásában mit tart a beszélő értékesebbnek, a látványt vagy a látomást? (Érvelj álláspontod mellett!) vagy Jellemezd a vers alapján a romantika természetszemléletét!</p> <p>S. T. Coleridge: Kubla kán – Minek a szimbóluma lehet a tündérpalota? (Értelmezd a költeményt 8-10 mondatos esszében!) vagy Készíts illusztrációt a költemény első részéhez! Alkotásodnak adj címet is!</p> <p>L. G. G. N. Byron: Childe Harold búcsúja – Gyűjtsd össze a vers alapján a jellegzetes byroni életérzés, a spleen jellemzőit!</p> <p>E. A. Poe: A holló – Mutasd be, miként változnak a hollóhoz kapcsolható jelentések a versben! vagy Gyűjtsd össze a vers romantikus vonásait!</p> <p>E. A. Poe: A Morgue utcai kettős gyilkosság – Olvasd el a bűnügyi történetet, és ajánld társaidnak is elolvasásra!</p> <p>E. T. A. Hoffmann: Az arany virágcserep – Jellemezd a mű főszereplőjét, Anselmus diákot és Anselmus lovagot!</p> <p>Ajánld V. Hugo egyik regényét vagy regényadaptációját osztálytársaidnak!</p> <p>Melyik a kedvenc romantikus regényed vagy versed? Indokold választásodat!</p> <p>Egy szabadon választható romantikus festmény leírása-értelmezése – Hogyan jelennek meg a műben a romantikus jellemzők?</p>

Az értékelés szempontjai:

- a beadott dokumentumok bizonyítják, hogy a tanuló elemi tájékozottságra tett szert a romantika világában
- a tanulói dosszié a megadott dokumentumtípusoknak megfelelő **7 tanulói munkát** tartalmaz a következők szerint:
  - 2 db a kötelező munkákból (1 az Anyeginből és 1 esszé)
  - 3 db szöveg a választható dokumentumokból
  - 1 db saját készítésű illusztráció
  - 1 db záró esszé: ebben a tanuló visszatekint a teljes munkafolyamatra, összefoglalja tanulási tapasztalatait, indokolja választásait, bemutatja tanulási folyamatának eredményeit és problémáit **(Beadási határidő: 2010 április 12.)**
- a dokumentumok hitelesek (dátum, **források, felhasznált irodalom pontos jelölése**)
- a dosszié esztétikus, rendezett, jól szerkesztett, megfelel a formai és nyelvi követelményeknek.

4.2. 🗣️ Vita: Melyik a hatékonyabb? Témazáró dolgozat vagy portfólió?

A teljes csoport felelődjön meg. Az egyik fél képviseli a témazáró elsődlegességét, kizárólagosságát egy tanegység értékelésére, míg a másik a portfóliót tartja egyedüli megoldásnak a tanulói munka értékelésére.

Három perc áll rendelkezésére a két csoportnak, hogy összegyűjtse a tagok érveit, véleményét az adott értékelési módról, majd egy-egy szószóló előadja az összesített érvsort a másik csoportnak. Miután elhangzott mindkét csoport összefoglalója, kezdődhet a vita: a kérdezős, cáfolás, meggyőzés, a másik elbizonytalanítása öt percen belül.

5. 🗣️ Portfólió a 11. évfolyamon

5.1. Csoportosítsák a feladatokat! Melyiket lehet megoldani tankönyv, internet, szakirodalom stb. felhasználásával, és melyik igényel önálló megoldást, kreativitást!

A regény – portfólió

Választható művek: Jókai Mór: **Az arany ember** vagy Stendhal: **Vörös és fekete** vagy Balzac: **Goriot apó**

Kötelező dokumentumok	Választható dokumentumok
-----------------------	--------------------------

1. Készíts T-táblázatot, amelyben összegyűjtöd a regény romantikus és realista jegyeit!
2. Foglald össze egy hírben a regény cselekményét!
vagy
3. Készíts fülszöveget a regény új kiadásához (10 mondatban)!
4. „Témája a nagyravágyás. Ez korszerű téma, sőt romantikus.” (Babits M.) Bizonyítsd, hogy karrierregényként is olvasható a mű!
5. Készítsd el a főhős egy napjának naplóbejegyzését a regényidő végétől számított 10 év múlva! (Tegyük fel, hogy Julien Sorel felmenti a bíróság!)
6. Készíts jellemterképet – hat tulajdonsággal – egy általad választott regényhőshöz!

1. Írj rövid értekezést arról, hogy a valóságosság, hitelesség látszatát mivel/milyen eszközökkel biztosítja az elbeszélő?
2. Bizonyítsd a főszereplő életének egy epizódja alapján, hogy kettős életet él! (esszé)
3. Mutasd be egy rövid esszében, hogy milyen szerepet tölt be a főszereplő sorsának alakulásában a **títok**!
4. Foglald össze a főszereplő történetét egy általad választott mellékszereplő nézőpontjából!
5. Válassz egy leíró részletet – 15-20 sort – a regényből, és készíts hozzá operatóri utasítást! (Mit látunk totálban, mihez közelít a kamera, hol időz el, hol van vágás stb.)
6. Készíts térképet a regény egy helyszínéről!
7. Készíts interjút az egyik mellékszereplővel, melyben a főszereplővel való viszonyáról kérdezed!
8. "A nyelvvel kapcsolatban különben az jut eszembe, hogy a magyar irodalom veszélyben van, mert rohamosan csökken az olvasók száma a fiatal generációkban. Régóta tanítok egyetemen, ott is látom. A baj az, hogy az általános iskolában nem szerettetik meg az olvasást a gyerekekkel. Meggondolandó, nem kéne-e átírni egy csomó (régí nagy magyar) művet, [...] hogy lehessen őket élvezni."
Érvelj a Spiró György által felvetett problémák mellett és/vagy ellen az olvasott regény alapján!

Az értékelés szempontjai:

- a beadott dokumentumok bizonyítják, hogy a tanuló saját élményű olvasás alapján tett szert a regény poétikájában való jártasságra
- a tanulói dosszié a megadott feladatoknak megfelelően **7 tanulói munkát** tartalmaz a következők szerint:
  - 3 db a kötelező munkákból
  - 3 db szöveg a választható dokumentumokból
  - 1 db záró esszé: ebben a tanuló visszatekint a teljes munkafolyamatra, összefoglalja tanulási

tapasztalatait, indokolja választásait, bemutatja tanulási folyamatának eredményeit és problémáit

- **Beadási határidő: 2011. április 4.**
- a dokumentumok hitelesek (dátum, *források, felhasznált irodalom pontos jelölése*)
- a dosszié esztétikus, rendezett, jól szerkesztett, megfelel a formai és nyelvi követelményeknek.

5.2. Készítsenek értékelési szempontsört és kritériumokat egy portfólió értékeléséhez!

R

6. 🍷 Portfólió a 12. évfolyamon

„Javítsák” az avantgárd témában készült portfóliót úgy, hogy folytatása legyen az előzőeknek! Legyen komplexebb, még nagyobb önállóságot és kreativitást igénylő a feladatsor!

Az avantgárd – portfólió

Kötelezően elkészítendő dokumentumok	Választható dokumentumok
<ul style="list-style-type: none"> - egy képzőművészeti alkotás leírása, bemutatása - egy kritika adott műalkotásról - egy képvers elemzése - „Egy kiállítás képei” – élménybeszámoló (rövid esszé) - egy tanulmány elolvasása, belőle tartalmi vázlat készítése - egy visszatekintő-reflektáló esszé, amely indokolja a dokumentumok kiválasztását, bemutatja a tanulási folyamatot, kitér a munkavégzés során szerzett személyes élményekre, nehézségekre és eredményekre 	<ul style="list-style-type: none"> - egy dadaista vers írása - egy, a témával kapcsolatos rövid újságcikk ismertetése - egy érvelő esszé a modern művészet létjogosultságáról - „Interjú az alkotóval” – fiktív (de lehet valóságos is) beszélgetés egy mai művésszel - egy Picasso-kép értelmezése - egy képzőművészeti alkotás létrehozása - illusztráció készítése egy vershez - Alfred Jarry: Übű király c. drámája egy részletének értelmezése (lásd Szgy. 9. évf.) - Egy avantgárd zenei vagy filmművészeti alkotás egy részletének elemzése

A portfólió értékelésének szempontjai:

- a beadott dokumentumok bizonyítják, hogy a tanuló elemi tájékozottságra tett szert az avantgárd és a „belőle kinövő” modern műalkotások világában
- a tanulói dosszié a megadott dokumentumtípusoknak megfelelően 7 munkát tartalmaz a következők szerint: 6 önálló munka a következő megosztásban – 3 szövegalkotás (ebből lehet egy szövegfeldolgozás is!) a

kötelező dokumentumokból

– 3 szövegmű a szabadon választható munkákból (egy saját alkotás legyen közöttük – vers, illusztráció, stb.!)

1 záró esszé a megadott szempontok szerint

- a dokumentumok önálló alkotások, a tanuló kreativitását, elmélyült gondolkodását tükrözik
- a beadott munkák megfelelnek az adott dokumentumtípus értékelési szempontjainak, az adott műfaj tartalmi, nyelvi és formai követelményeinek
- a dokumentumok hitelesek (dátum, források megjelölése)
- a portfólió külső megjelenésében is esztétikus, rendezett, jól szerkesztett

Példa egy elkészült tanulói portfólióra

1. Önálló szövegalkotás: egy dadaista vers írása

Idő
 Időt, hogy ne pazarolt,
 Megváltoztathatatlan jövőről.
 Elérhetetlen a jelen.
 Hogy mennyi az ideje?
 Rágódott már minden
 Túlélje, Ábrándozott, Megélje,
 Arra a múlton pillanatát.
 Hanem: a még.
 El, vagy csak itt.

2. „Egy kiállítás képei” – élménybeszámoló (rövid esszé)

Egy kiállítás képei

Látogatást tettünk a pécsi Modern Magyar képtárban, hogy szemügyre vehessük a magyar művészek avantgarde képzőművészeti alkotásait.

Ahogy beléptünk a szoborkertbe, láthatóvá vált a nagy és komor épület, a képtár. A kiállítás a felső szinten kezdődött, és a földszinten folytatódott. A festmények és szobrok a haladási irányban időrendben voltak kiállítva.

A magyar képzőművészeti alkotások között találtunk impresszionista, kubista, konstruktivista, szürrealista és szimbolista műveket is. Legtöbb művet nem tudtuk egyértelműen bekegerezálni, mert kettő vagy akár több izmus jegyeit is felfedeztük rajta. Voltak azonban egy-egy izmust képviselő művek is. Gulácsy Lajos: Az ópiumszívó álma volt az egyetlen egyértelműen szürrealista alkotás a kiállítottak közül. Bortnyik Sándor: Sárga-zöld tájkép című képe fogott meg leginkább a kubista festmények közül.

Botnyik Sándor: MA album sorozata képviselte a konstruktivizmust, az impresszionizmust pedig többek között Ferenczy Károly művei.

A kiállításon leginkább két szimbolista jellegű festmény nyert el a tetszésem: Uitz Béla: Ülő nő című, és Kontuly Béla: Árvák című képe. Az egyszerű, túlzottan szabályos, valóságos, élénk színekkel való ábrázolás mindkét esetben mesészerű, és elgondolkodtató képet alkot. Ez a stílus áll hozzám a legközelebb.

Véleményem szerint a kisméretű, torz emberalakokat ábrázoló szobrok nem illettek a kiállítás többi képe és

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K A P O S V Á R I
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

szobra közé.

A képtár értékes avantgarde alkotásokat vonultat fel kronológiai sorrendben. A kiállítás alapján könnyedén tanulmányozhatóak voltak az avantgarde izmusok.

3. Egy képzőművészeti alkotás bemutatása:

Képleírás – Salvador Dalí: Álom

Szürrealista stílusú olajfestmény.

A festő sötét színárnyalatokkal ábrázolt egy nyomasztó, önkívületi állapotot.

A kép középpontjában egy mellszoborszerű nőalak helyezkedik el. A nő tehetetlenségét úgy fejezi ki, hogy a szeméi szorosan le vannak húnyva, száját hangyák fedik, karjai pedig csak vállig láthatóak, torzak. A nőalak mintha egy fallal lenne elválasztva a háttérben zajló cselekménytől.

A kép bal oldalán fény szűrődik be, a távolban emberek és szobrok láthatóak. A csavart állványokon ülő, vagy a földön egymással harcoló egyszerű emberalakok különböző érzéseket fejeznek ki.

A kép színei sötétek, a torz nőalakat zöld illetve sárgás árnyalatokkal ábrázolta a festő, a többi szín (mint például a vörös színű oszlop, és a kék ég) csak a bal felső sarokban fordul elő.

A festő tökéletesen álomszerűvé tette a képet, amely nyomasztó hangulatával egy esztétikus szürrealista alkotás

4. Egy tanulmány tartalmi vázlata

Vasy Géza: Korok, stílusok, irányzatok (Krónika Nova Kiadó, Bp. 1999. 119. old.)

Az impresszionizmus

Impression: benyomás, érzet

A festészetben: -impresszionizmus

-neoimpresszionizmus

-posztimpresszionizmus

kezdetben-----kapcsolat a naturalizmussal, később----- szimbolizmussal, szecesszióval

Előfutárok: **William Turner, Eugène Delacroix**

Elv: Fr. ország (barbizoni iskola) plain air festészet / festészet a szabadban

Cél: optikai benyomás

tiszta látvány

pillanatnyi állapot ábrázolása

Szoros kapcsolat-----szenzualizmussal, illuzionizmussal

Impresszionisták: **Edouard Manet, Claude Monet, Pierre-Auguste Renoir, Camille Pissarro, Edgar Degas, Alfred Sisley, Louis Corinth, Max Liebermann, Hans Thoma, Johan-Barthold Jongkind, Szinyei Merse Pál**

Neoimpresszionisták: (pontoszerű ecsetvonás technika): **Paul Signac, Georges Seurat**

Posztimpresszionisták: (színek és vonalak közti harmónia): **Paul Cézanne, Paul Gauguin, Vincent Van Gogh, Henri de Toulouse-Lautrec**

Az irodalomban: nincs irányzatjellege, elméleti-, filozófiai-, tudományos háttere

Műfaj: líra, lírizált epika

Sajátossága: hangsúlyozott zeneiség, festőiség (itt is szoros a kapcsolat a szimbolizmussal)

impresszió: külső-belső látvány + hangulat

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

André Gide: „*érzékelek, tehát vagyok*”-----minden érzékelési formára vonatkozik
(elsősorban látás + hallás)

Nyelvezet: névszói jelleg, rövid, ige nélküli mondatok, sok tagmondatból álló mondatok

Nincs CSAK IMPRESSZIONISTA író

impresszionista művek szerzői:

a világirodalomban

Verlaine

Rainer Maria Rilke

Marcel Proust

Arthur Schnitzler

a magyar irodalomban

Vajda János

Babits Mihály

Tóth Árpád

Kosztolányi Dezső

Kafka Margit

Krúdy Gyula

Tóth Árpád

a zenében

Claude Debussy

Maurice Ravel

5. Visszatekintő-reflektáló esszé

A portfólió készítése

Ennek a tanulói dossziének az összeállítása néha kedvtelés, időnként azonban kemény feladat volt. Az avantgarde különböző stílusában készült munkák elemzése és létrehozása során sokkal közelebb kerültek hozzám ezek az izmusok.

A kötelezően elkészítendő dokumentumok közül talán az „egy kiállítás képei” című élménybeszámoló jelentette a legnagyobb kihívást. A képzőművészeti alkotás leírását azonban annál könnyebb volt összeállítani. Könnyebb volt számomra egy képet vizsgálni, mint egy kiállítás egészét.

Míg a kötelező dokumentumok elkészítése során csak tanulmányoztuk az avantgarde stílusait, a választható dokumentumok megírása során beleképzelhettük magunkat egy avantgarde alkotó helyébe. A szabadon választható dokumentumok közül igyekeztem azokat kiválasztani, melyek kreatív szöveg-, vagy képalkotási feladatok voltak, hogy a portfólióm minél színesebb és izgalmasabb legyen.

Minden munka előtt kellett némi kutatást végezni, utánaolvasni vagy épp egy kiállítást meglátogatni (milyen is egy kritika, hogy néz ki egy kubista festmény, mitől dadaista egy vers...). Nagy tapasztalatot szereztem azzal, hogy önállóan hoztam létre ezeket a munkákat, és büszkeséggel töltött el egy-egy olyan feladat befejezése, amely nehézséget jelentett számomra.

Véleményem szerint eredményes munka volt, ez a feladat segített megismerkednem az avantgarde művészet világával.

7. 🌱 Insert

Olvassa el az alábbi szöveget, és készítsen hozzá széljegyzetet Insert-technikával! (Tegyen (✓) jelet ahhoz az információhoz, amely számára már ismert, (–) jelet oda, ahol valamit eddig nem így tudott, (+) jelet a számára új ismeretekhez, és (?) jelet oda, ahol nem ért valamit vagy kérdése van!

A tanulói portfólió

A tanulói portfólió a tanuló előre meghatározott cél- és szempontrendszer alapján összeállított munkáinak gyűjteménye, illetve e gyűjteményből a tanuló által összeállított reprezentatív

mintasor, amely megvilágítja egy adott témában és egy meghatározott idő alatt szerzett tudását, jártasságát, előrehaladását. Készítésének legáltalánosabb célja a diák önálló, aktív, felfedező részvétele a téma elsajátításában, illetve a tanulási folyamatban nyújtott tanulói teljesítmény és fejlődés átfogó, komplex értékelése. A tanulás módszereként a portfólió komplex, életszerű feladatokba ágyazza és dokumentálja a teljes tanulási folyamatot. Alkalmat teremt a rendszeres tanári visszacsatolásra, valamint összekapcsolja a tervezés, a megvalósulás és az értékelés tanári-tanulói tevékenységét. Teret enged a diák kreativitásának, széles skálán fejleszti készségeit, képességeit (tervezés, kutatás, problémamegoldás, döntéshozás, becslés, önértékelés, íráskészség, metakogníció, reflexivitás, önreflexivitás), felkészít az élethosszig tartó tanulásra (Falus – Kimmel, 2003). A tanulói portfólió záródokumentuma a saját tanulás folyamatára és a dokumentumok válogatására, szerkesztésére visszatekintő-reflektáló esszé, amelyben a tanuló indokolja választásait, bemutatja azt, hogy mennyiben tükrözik választott mintadarabjai tanulmányainak az eredményét (hivatkozás a kritériumokra). Az esszé arra ösztönzi a dosszié készítőjét, hogy elgondolkodjon saját tanulásáról, azonosítsa és értelmezze problémáit, megoldásokat keressen rájuk, előre megadott szempontok szerint megbecsülje saját teljesítményét, valamint meggondolja saját továbbhaladásának céljait és eszközeit.

(Pethőné Nagy Csilla munkája, lásd uő: Módszertani kézikönyv, Korona Kiadó, Budapest, 177.)

8. 🌸 Kérdések – válaszok

Ha maradt az órán megválaszolatlan kérdésük, kérem, tegyék fel.

9. 🧑 Kilépőkártya

Írjon a kapott kilépőkártyára néhány olyan gondolatot, amit magával visz az óráról, egy, a témához kapcsolódó kérdést, egy személyes megjegyzést, észrevételt!

6. Megjegyzések a feladatokhoz:

A tanítási egységben/modulban azt szeretném bemutatni a hallgatóknak, hogy hogyan lehet megismertetni a tanulókat a portfóliós tanítási-tanulási és értékelési folyamattal, hogyan lehet a középiskolai oktatásban hatékonyan alkalmazni, és hogy mennyire következetes munkát „vár el” a módszer tanártól és tanulótól egyaránt. Szeretném, ha a közös munka során az is kiderülne, hogy hogyan lehet a tanulási folyamatban egyre inkább önállóvá és érdekeltté tenni a diákokat.

A ráhangolódás két feladata azt méri fel, hogy mit tudnak a hallgatók a tanulói portfólióról, ellenőrzésről és értékelésről.

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K A P O S V Á R I
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

1. lépés

Tervezett idő: 10-15 perc

Instrukciók: A csoportok csomagolópapíron dolgoznak. A feladat célja a tanulói portfólióról való előzetes tudásuk aktivizálása, illetve saját iskolai tapasztalataik felidézése. A csoportok önállóan dolgoznak, egy csoport teszi közzé a megoldását, a többiek kiegészítik. Ezeket a kiegészítő információkat más színű tollal felírhatjuk a kifüggesztett csomagolópapírra.

Munkaforma: csoportmunka, majd frontális megosztás

Módszerek, eljárások: pókhálóábra

Eszközsükséglet: csomagolópapírok és filctollak

Lehetséges megoldások: tanulói munkák gyűjteménye, egy tanulónak az adott témában való tudását, jártasságát mutatja, önálló munka eredménye, adott időszak alatti munkavégzés eredménye, az egyén fejlődését, változását mutatja, készülhet egy vagy több tantárgyból is, reflektáló esszé kell tartalmaznia, a tanulónak ismernie kell az értékelési kritériumokat stb.

2. lépés

Tervezett idő: 10-15 perc

Instrukciók: Frontális munkában folytatjuk a ráhangolódást, a hallgatók tudásának mozgósítását, pontosítását az ellenőrzésről és értékelésről. Majd hagyom, hogy önállóan alkossák meg a két fogalom definícióját, ketten-hárman felolvassák megoldásaikat. A portfólió elhelyezéséről a táblázatban megint közösen gondolkodunk, érvelünk, a tanár legfeljebb kiegészít.

Munkaforma: frontális, egyéni, frontális

Módszerek, eljárások: T-táblázat, definícióalkotás, érvelés

Eszközsükséglet: tábla, kréta vagy táblafilc

Lehetséges megoldások: az ellenőrzés – a tanulók fejlődésének figyelemmel kísérése. „Az ellenőrzés olyan pedagógiai szerep gyakorlása, mely során a pedagógus információkat gyűjt a zajló folyamatokról; adatoknak, tényeknek a birtokába jut arról, hogy mi és milyen eredménnyel történik az ellenőrzése alá vont területen. Alapvetően tárgyilagos, objektív tevékenység.” Értékelés – a tanulói munkáról való visszajelzés. „Az értékelés viszonyítás, minősítés. Olyan pedagógiai funkció, amely az ellenőrzés során feltárt tények alapján meghatározza, hogy a folyamatok és/vagy az eredmények az elvárthoz képest hogyan alakulnak. Célja egyebek mellett az, hogy visszajelzést adjon a folyamatban érintettek számára abból a célból is, hogy fejlődésüket segítse.” (Falus, 1999) Mindkettő a pedagógiai folyamat része, eleme, mint például a tervezés, az interakció. A portfólió mindkét fogalom oszlopába elhelyezhető, mivel készítése során a tanár folyamatosan ellenőriz és értékeli, azaz figyelemmel kíséri a tanulói munkavégzést, kérdéseivel, megjegyzéseivel, visszajelzéseivel segíti, ösztönzi a diákokat annak érdekében, hogy önálló tanulási folyamata a lehető leghatékonyabb legyen. Így az értékelés a tanulási folyamat szerves részévé válik. De az értékelésben a tanuló is részt vesz, aktívan közreműködik mind a saját, mind társai teljesítményének megítélésében. Ezt nevezhetjük **tanulást támogató vagy fejlesztő értékelésnek** is, hisz az értékelési folyamat során a tanulók minél több és változatosabb

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

tanulási készséget fejlesztenek ki magukban, megértik, mitől sikeresek vagy mitől vallanak kudarcot.

3. lépés

A jelentésteremtés során a hallgatók a megismert portfóliókból egyrészt mintát kapnak ahhoz, hogyan lehet különböző tanítási egységekhez ilyen típusú munkafolyamatot rendelni, másrészt részesei lesznek az értékelési mód értékelésének is.

Tervezett idő: 20-25 perc

Instrukciók: Az 1. és 2. feladaton csoportban dolgoznak a hallgatók, mindegyik megoldást egy-egy csoport prezentálja, a többiek kiegészítenek, észrevételeket tesznek saját munkáik alapján.

Munkaforma: csoportmunka, majd tanári előadás

Módszerek, eljárások: analízis, összehasonlítás

Eszközsükséglet: fénymásolatok

Lehetséges megoldások: 3.1. Párbeszéd, belső monológ, prédikáció (szónoki beszéd), szövegtömörítés, összehasonlító elemzés, esszé stb. 3.2. Lehetséges összehasonlítási szempontok pl.: milyen művészeti ágakat érint a portfólió, milyen mélységben dolgozza fel az adott témát, hány témát érint, milyen területen és mennyi önállóságot ad a tanulónak, mennyire komplex a téma feldolgozása stb.; a Biblia II. portfólió összeállításában hangsúlyosabb a szabadon választott bibliai téma képzőművészeti megközelítése, míg irodalmi vonatkozásban csak egy újszövetségi példázatra épül, ugyanakkor a parafrázis (egy téma különböző korszakban, stílusban és műfajban való újraírása, feldolgozása) mint módszer egységes szemléletet ad a portfóliónak.

3.3. Tanári közlésben elmondható, hogy a Biblia I. portfólió egy általános gimnáziumi osztálynak készült, a feladatok nagyrészt tankönyviek (Pethőné Nagy Csilla Irodalomkönyv 9. Korona Kiadó, Bp. 2002), s 90 %-ukat megoldottuk órán vagy otthoni feladatként a tanulók önállóan. A tanórákon az egyes műfaji követelmények ellenőrzésén, értékelésén túl (párban, csoportban, értékelő lapokkal) ismerkedtünk olyan tanulási technikákkal is, mint pl. a történetpiramis. A dokumentumgyűjtemény összeállítása tehát elsősorban a tanuló érdeklődésén és igényességén múlt, hogy melyik bibliai történet, alak vagy éppen feladattípus fogta meg leginkább, és hogy mennyire szeretne megfelelni az elvárásoknak: egy-egy munkáját hogyan javítja, egészíti ki stb.. A Biblia II. portfólió humán-művészeti osztálynak készült, ahol a modulórákon – 3x2 irodalomból – csak az egy bibliai példázattal foglalkoztunk (melyet tanórán nem is olvastunk). Hogy a rajztanár hogyan dolgozta fel saját modulóráiban a témát, „kiolvasható” az általa összeállított feladatokból.

4. lépés

Tervezett idő: 15-20 perc

Instrukciók: A hallgatók megkapják a 10. évfolyam számára készített portfóliót, ezt tanulmányozzák, miközben folytatódik a tanári közlés a munkafolyamatról.

E lépés második részében a hallgatók arról vitáznak, hogy melyik „a jobb” értékelési forma: a témazáró dolgozat vagy a portfólió? A vitát lehet rövidített disputa formában megszervezni,

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K A P O S V Á R I
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

A kompetencia-alapú pedagógusképzés regionális szervezeti, tartalmi és módszertani fejlesztése
a Pécsi Tudományegyetem és a Kaposvári Egyetem részvételével

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

vagy egyszerűen kettébontani a csoportot, és az egyik fele érveket gyűjt a témazáró, a másik fele pedig a portfólió mellett. Miután a szószólók előadták összesített érveiket, kezdődhet az érvpingpong, a cél, hogy a hallgatók végiggondolják a kétfajta értékelési mód előnyeit és hátrányait, ütköztessék nézeteiket, kérdezzenek, tudják megvédeni álláspontjukat, érveljenek saját állításuk mellett. A tanár szerepe a koordinálás, a vita végén elmondhatja személyes véleményét, tapasztalatait.

Munkaforma: tanári előadás, majd csoport- és frontális munka

Módszerek, eljárások: analízis, vita

Eszközsükséglet: fénymásolatok

Lehetséges megoldások:

4.1.. Elsősorban azt szeretném hangsúlyozni a portfólió bemutatásakor, hogy egy viszonylag nagy tanegységet – Az európai romantika irodalma – hogyan lehet racionális időkeretben feldolgozni a tanulók otthoni, egyéni munkájára számítva. A kötelező dokumentumokból kiderül, hogy egy epikus (pontosabban epiko-lírai) művet, Puskin Anyeginjét értelmeztük közösen tanórán, s az angol romantikus lírából Shelley és Keats ódáját. Viszont sem etikai, sem esztétikai kérdések irányába „nem nyitottunk”, a feladatokkal csak a portfólió kiadásakor szembesültek a tanulók. A választható dokumentumok alkotói közül az angol lírikusokkal (W. Wordsworth, S. T. Coleridge, Byron) a tanegység elején ismerkedtünk, mikor a romantika világgépi és poétikai jellemzőit vettük számba, mint pl. individualizmus, szubjektivizmus, vallomásosság, eredetiség stb.. E. A. Poe, E. T. A. Hoffmann, V. Hugo, E. Brontë stb. pedig csak a téma összefoglalásakor került szóba. Ekkor kapták meg a tanulók az elkészítendő portfólió feladatait a beadási határidővel (kb. egy hónap múlva). Feladatkövetés, visszajelzés, értékelés, korrekció pedig e hónap alatt minden héten egyszer volt, a dupla magyaróra egyikében. A kéréssem – a feladat ekkorra – az volt, hogy készítsenek el egy dokumentumot, amelyet majd beválogatnak a portfólióba. Mivel kiszámíthatatlan volt, hogy a tanulók éppen mit hoznak, melyik műről milyen műfajú alkotást, milyen problémáik vannak, ezt az órát ott és akkor kellett mindig megtervezni és megszervezni. Az értékelés változatos munkaformában folyt: egyéni, páros és csoportmunkában, és volt értékelőlapos önértékelés is. Fontos megemlíteni, hogy a portfólió elkészítése „kiváltotta” a témazárót.

4.2. A témazáró dolgozat: inkább lexikális tudást mér, egy adott időpontra kell mindent megtanulni, a rövid távú memóriában rögzülnek az ismeretek, definíciókat kell tudni, pontos fogalomhasználatot és alkalmazást követel, 45 perc alatt kell megírni stb.. A portfólió: inkább szövegközpontú és élményalapú, ismeretszerzésre ad lehetőséget, a már ismert műfajokban való megnyilatkozásokat lehet gyakorolni, olyan szövegfajta alkotását választhatja a tanuló, ami jobban megy neki, otthon lehet megírni (esetleg rajzolni), annyi időt szán rá, amennyit érdemesnek tart, gyakorlatilag ismeri a követelményeket, értékelési kritériumokat, „csak” azoknak kell megfelelni, minden szöveget lehet javítani, korrigálni stb.

5. lépés

Tervezett idő: 20-25 perc

Instrukciók: Az 5.1. feladat viszonylag gyorsan és könnyen megoldható, hisz a hallgatók

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

Új Magyarország
FEJLESZTÉSI TERV

maguk is tanulók még, van tapasztalatuk feladatok megoldásáról, anyaggyűjtésről. A csoportosítás eredményeként ki fog derülni, hogy alig 3-4 feladathoz lehet csak „majdnem kész”, „beilleszthető” megoldásokat találni. Ezt támasztja alá az alábbi megjegyzés, melyet egy 11. évfolyamos tanuló portfóliójának záró-visszatekintő esszéjéből vettem. Egy-két csoport megoldásainak ismertetése után felolvasható az idézet: „Ráadásul az idej feladatok jóval komplexebbek is voltak, és a tanulandó anyagot kevésbé, inkább az olvasottak használatát kérték számon (...). Nehezítette az is a dolgot, hogy órán, a korábbiaktól eltérően a portfólióval nem foglalkoztunk, csak a hozzátartozó anyagrészt dolgoztuk fel, így magunkra maradtunk a feladatok megoldásával.” (S. T.) A tanuló teljesen jól értelmezte a portfóliós tanulási folyamatuk ezen szakaszát, az idézet arra is jó példa, hogy megmutassuk a hallgatóknak, mennyire fejleszhető a tanulói tudatosság, a saját tanulási folyamat követése és értékelése, igazából a tanulói önreflexivitás. (Utólag elmondható, hogy a 11. évfolyamos diákoknak sikerült megbirkózniuk a munkával, csak néhányan kértek személyes konzultációt, és igényes, értékes dokumentumokat adtak be.)

Az 5.2. feladat megoldása előtt jó lenne kézbe adni néhány begyűjtött tanulói portfóliót, hogy a hallgatók könnyebben találjanak általános szempontokat, kritériumokat a kész munkák értékeléséhez.

Munkaforma: csoportmunka, majd frontális megosztás

Módszerek, eljárások: csoportosítás, értékelési szempontsor készítése

Eszközsükséglet: fénymásolatok, csomagolópapírok és filctollak

Lehetséges megoldások: 5.1. „Segédanyagok” felhasználásával elkészíthető feladatok:

romantikus-realista jegyek gyűjtése, fülszöveg írása, a regénytípus bizonyítása (?), a valóság látszatának igazolása (?) – 3-4 dokumentum; önálló munkát igénylő feladatok: hír, naplóbejegyzés írása, jellemterkép készítése, a kettős élet bizonyítása, a titok szerepének vizsgálata, a történet más szereplő nézőpontjából való újrairása, operatőri utasítás, térkép és interjú készítése, állásfoglalás a Spiró-vélemény mellett vagy ellen – 10 dokumentum.

5.2. A csoportok munkái lehetnek teljesen egyéni megoldások, összehasonlításul ajánlom Székelyné Nagy Zsuzsa táblázatát.

A portfólió értékelése

(Általános szempontok)

Kritériumok	Kitűnő	Jó	Nem kielégítő
A „közönség” igényeinek megfelelés	Az értékelők kritériumait érti, minden kritériumnak megfelel.	Jól érti az értékelők kritériumait, a legtöbb követelménynek megfelel.	Nem érti az értékelők kritériumait, ezért nem teljesíti azokat.

Hitelesség	A dokumentumok dátummal, forrásokkal, stb. ellátottak, a referenciák megbízhatók.	A dokumentumok megvannak, de a források nem mindig megbízhatók.	Nagyon kevés, vagy egyáltalán nincs dokumentum, így forrásmegjelölés sincs.
Világosság	A bizonyítékok érthetők vagy gondos magyarázattal ellátottak.	A legtöbb bizonyíték magyarázattal bír, vagy világos a helye és szerepe, de a magyarázatok nem mindig világosak.	Nincsenek kommentárok, vagy ha vannak, zavarosak.
A bizonyítékok/dokumentumok minősége	Mind kiváló minőségű.	A minőség jó vagy kielégítő.	A dokumentumok minősége nem kielégítő.
Gondolati mélység	Felülmúlja vagy túlmutat a követelményeken, kreatív, magas színvonalú gondolkodás és érvelés jellemzi.	Eléri a kívánatos szintet. Gondolkodása és érvelése kellően magas színvonalú, de nincs benne eredetiség.	Nem teljesíti a minimális elvárásokat. Gondolkodása sekélyes, zavaros.
Reflexió és önértékelés	Átgondolt, érzékeny, mélyenzántó gondolatok jellemzők. Jól érti a kritériumokat, ismeri saját erősségeit és gyengeségeit. Jól határozza meg a további fejlődés útját, és azt is, hogyan tudja elérni célját.	Kommentárjai átgondoltak, és mélyenzántók, de saját maga teljesítményével kapcsolatos önértékelése nem reális. Saját gyengeségeit nem érzékeli. Tanulási céljait kitűzi, de nincsenek konkrét tervei a megvalósulásra vonatkozóan.	A kommentárjai az átlagosság szintjén mozognak, nem érti a minőségi mutatókat, és saját teljesítményét sem tudja hozzájuk viszonyítva felmérni. Nincsenek tanulási céljai.
Egység	A cél és a téma mindvégig világosan a középpontban van, evidens. Minden rész az egészet szolgálja, nincsenek felesleges részek.	A célt megjelölte, a téma világos, de vannak felesleges részek.	A cél nem világos, vagy nem derül ki, vagy túl széles, az egyes anyagok nem egységesek, nem állnak össze.
Változatosság	Dinamikus, színes és az anyagok széles skáláját használja.	Többféle anyagot, médiumot használ.	Szintelen, unalmas.

Forma	Rendezett, jól szerkesztett, megfelel a formai követelményeknek, nincsenek helyesírási és gépelési hibák.	Nagyjából rendezett, vannak benne gépelési, helyesírási hibák, a formátum kissé zavaros.	Rendetlen, hanyag, sok gépelési és helyesírási hibával, nem felel meg a formai követelményeknek.
Teljesség	Minden fontos anyag, bizonyíték és kiegészítő anyag megtalálható, kapcsolódási pontjai is világosak.	Van néhány hiányzó bizonyíték, vagy olyan, amelyről nem derül ki, hová kapcsolódik.	Több bizonyíték vagy fontos alkotórész hiányzik, befejezetlen, vagy nem derül ki, mi a funkciója.

6. lépés

Tervezett idő: 20-25 perc

Instrukciók: Reflektálásként a 6. feladat igazán kreatív, megoldása a megelőző munkafolyamat függvényében nem okozhat nehézséget a hallgatói csoportoknak – legalábbis szerintem. (Ez volt a legelső portfólióm, amikor együtt tanultuk a munkafolyamatot egy 12. évfolyamos osztállyal.) Egy csoport bemutatja a megoldását, a többiek reflektálnak rá, esetleg közléseket tesznek, az általuk legeredetibbnek vélt feladatjavaslatukat.

Munkaforma: csoportmunka, majd frontális megosztás

Módszerek, eljárások: korrekció – portfólió javítása

Eszközsükséglet: fénymásolatok, csomagolópapírok és filctollak

Lehetséges megoldások: egyéni, de pl. egy képzőművészeti alkotás leírását biztosan ki lehet hagyni, ha a 9. évfolyamon már összehasonlító elemzést készítettek a tanulók; tartalmi vázlat helyett legfeljebb szempontvázlatot kérnék stb.

7-8-9. lépés

Tervezett idő: 10 perc

Instrukciók: A modult 3x45 perces munkafolyamatra terveztem, mely időkeretbe a reflektálás második részeként már csak egy feladat illeszthető a javasolt háromból. A hallgatói csoport összetételétől, munkabírástól, beállítódásától stb. függően választhat a tanár, hogy melyik mellett dönt. Vagy elolvassák a hallgatók a szakszövegrészletet – miközben alkalmazzák az egyik reflektív jegyzetelési/szövegfeldolgozási eljárást – , vagy szabad beszélgetés kezdeményezhető az órán tanultakról, a portfóliós tanítási-tanulási munkafolyamat hatékonyságáról, eredményeiről; esetleg kilépőkártyát készítenek a hallgatók.

Munkaforma: egyéni vagy frontális

Módszerek, eljárások: insert, beszélgetés, kilépőkártya

Eszközsükséglet: fénymásolatban a szakszövegrészlet, üres lapok

Lehetséges megoldások: egyéni

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K KAPOSVÁRI
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

7. Fejlesztő értékelés:

A tanítási modul során a tanári közlések a portfóliós munkafolyamatok tapasztalatairól, a hallgatók megjegyzései, kérdései a fejlesztő értékelés változatai a tanár számára, míg a hallgatók a portfóliót értékelő szempontsor összeállítása vagy például a kilépőkártya írása során "kényszerülnek" önreflexivitásra.

8. Felhasználható irodalom:

1. Falus Iván – Kimmel Magdolna. 2003. *A portfólió*. Gondolat Kiadói Kör ELTE BTK Neveléstudományi Intézet, Bp.
2. Bárdossy Ildikó-Dudás Margit-Pethőné Nagy Csilla- Priskinné Rizner Erika. 2002. *A kritikai gondolkodás fejlesztése*. Pécsi Tudományegyetem
3. Pethőné Nagy Csilla. 2005. *Módszertani kézikönyv*. Korona Kiadó, Bp
4. SZÉKELYNÉ NAGY Zsuzsanna: *A portfólió mint a tanulási folyamat dokumentuma*. http://www.freeweb.hu/magyartanarok/SzekelyZs_portfolio.doc
5. *Didaktika*. szerk.: Falus Iván. 1999. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp.

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

Új Magyarország
FEJLESZTÉSI TERV